

ECC
DENETİM

MEVZUAT SİRKÜLERİ

2023/18 06/03/2023

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES:
İçerenköy Çayır Cad. Nehir
Plaza No:9/25
34752 Ataşehir- İstanbul

TELEFON:
0216 213 0550

WEB SİTESİ:
www.eccdenetim.com
www.andersen.com

E-POSTA:
sirkuler@eccdenetim.com

ANDERSEN®

ECC Denetim Andersen Global
Üyesidir.

2022 yılı Ücret Gelirlerinin Beyanı

GENEL BİLGİ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, gerçek kişilerin (şahısların) gelirleri, gelir vergisine tabidir. Gelir vergisi yıllık kazançlar üzerinden salınır. 2022 yılına ait yıllık gelir vergisi beyannamelerinin 2023 yılı Mart ayı içinde verilmesi gerekmektedir.

Gelirin yedi unsuru vardır. Bunlardan **ticari, zirai** veya **serbest meslek kazançları** nedeniyle yapılan beyanların, en geç 31 Mart 2023 tarihine kadar elektronik ortamda verilmesi gereklidir.

Diğer taraftan, geliri sadece diğer dört gelir unsurunu elde eden (bunlar **ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı** ve **diğer kazanç ve iratları**) kişiler beyanlarını Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından oluşturulan Hazır Beyan Sistemini kullanarak verebilirler. Bu kişiler dilerlerse meslek mensupları aracılığı ile e-beyanname programı aracılığı ile ya da kağıt ortamında da beyannamelerini verebilirler.

Hazır beyan sistemine giriş aşağıdaki internet adresinde yer almaktadır.

<https://hazirbeyan.gib.gov.tr/#/>

İnternet Vergi Dairesi ve İnteraktif Vergi Dairesi adreslerinden de hazır beyan sistemine giriş yapabilmek mümkündür.

Hazır beyan sistemiyle ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan broşüre, [linki tıklayarak ulaşabilirsiniz.](#)

Bu Sirkülerimizde, 2022 yılında elde edilen ücret gelirlerinin vergilendirilmesine dönük genel kurallar açıklanmıştır. 2022 yılında 880.000 TL üzerinde ücret geliri elde edilen kişilerin, beyanname vermesi zorunludur. **Başka bir ifade ile 2022 yılı aylık ortalama net ücretleri 45.000 TL ve üzerinde olan ücretlilerin kendi durumlarını, yetkili muhasebeciler ve danışmanlarla değerlendirmeleri ve gerekmesi halinde Mart ayı içerisinde yıllık beyanname vermeleri gerekmektedir. Beyanname verilmemesi, cezai yaptırım gerektiren sonuçlar doğurabilir.**

Konuyla ilgili ek bilgiye ulaşmak için, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından oluşturulan rehber, aşağıdaki linki tıklayarak ulaşabilirsiniz.

[GİB Ücret Gelirlerinin Vergilendirilmesi Rehberi 2022](#)

[Diğer güncel GİB rehberleri için tıklayınız.](#)

ÜCRET GELİRLERİNİN BEYANI

Ücretlerin vergilendirilmesine dönük kurallar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun (GVK) 61 – 64'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. Ücretlere dönük istisna düzenlemeleri 193 sayılı GVK'nun 23 – 29'ncü maddeleriyle çeşitli geçici maddelerinde yer almaktadır. Ayrıca 4490 sayılı Kanunun 12'nci maddesi (TUGS'a kayıtlı gemi ve yatlarda çalışan personele ilişkin ücret istisnası), 4691 sayılı Kanun Geç. Md. 2 uyarınca teknoparklarda çalışan personelin gelir vergisi istisnası, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu geç. md. 3 uyarınca ücret kazançlarında istisnalar yer almaktadır.

GVK md. 61'de ücret, *“işverene tabi belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler”* şeklinde tanımlanmıştır. Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

Kanunda bu genel tanımlamanın dışında, aşağıdaki sayılan nakdi ödeme ile sağlanan menfaatler de ücret sayılmıştır.

- Yönetim ve denetim kurulu üyelerine, tasfiye memurlarına yapılan ödemeler,
- Hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra ya da ikale vb. sözleşmelerle yapılan ödemeler, tazminatlar,
- Geçmişte veya gelecekte yapılan hizmetler karşılığında yapılan ödemeler,
- GVK istisna kapsamı dışındaki emeklilik vb. aylıkları,
- TBMM, belediye meclisi üyeleri ile komisyon üyelerinin aldıkları ödemeler,
- Bilirkişi ve hakemlerin kazançları,
- Sporcuların kazançları,

Ücretler büyük ölçüde stopaj (tevkifat, vergi kesintisi) yoluyla vergilendirilmektedir. Beyanı gerekmemesi halinde, ücretlerden yapılan vergi kesintileri (stopajlar) nihai vergi halini almaktadır. Gelirin beyanı halinde ise yapılan stopaj ödemeleri, hesaplanacak vergiden mahsup edilmektedir.

BEYAN EDİLECEK ÜCRET GELİRLERİ

Pek çok durumda stopajlar nihai vergi halini alsa da aşağıdaki durumlarda, ücretler için yıllık beyanname verilmesi gerekmektedir.

- 2022 yılında elde edilen **880.000 TL**'ni aşan ücretler (tek işverenden veya birden fazla işverenden alınan ücretler dahil),
- Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci dışındaki ücretlerin toplamının **70.000 TL**'yi aşması halinde, bütün ücretler beyana dahil edilir. Birinci ücretin hangisi olduğunu seçmekte mükellefler serbesttir.

- Ücretlerini yabancı ülkedeki işverenden doğrudan alınan ve istisna kapsamı dışında olan ücretler,
- İstisnadan faydalanamayan yabancı elçilik ve konsolosluk çalışanları,
- Vergi kesintisine tabi tutulamayan ve asgari ücretin yıllık gelir vergisi matrahını ücretler,
- Sporcuların ve profesyonel spor hakemlerinin elde ettiği tevkifata tabi ve toplamı 880.000 TL'nı aşanlar ücretler (lig usulüne tabi spor dallarında en üst ligdekilerdeki sporculardan 1.11.2019 tarihinden önce düzenlenen ve geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ödemeler hariç),

Dar mükellef gerçek kişiler, tamamı vergi kesintisi yoluyla vergilendirilen gelirleri için beyanname vermeyecekler ve diğer gelirleri için beyanname vermeleri halinde de ücret gelirlerini beyannameye dahil etmeyeceklerdir.

YILLIK BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILAN İNDİRİMLER

Ücret gelirlerinden kanunla kurulan emekli sandıklarına yapılan ödemeler, OYAK vb kamu kurumları için yapılan kesintiler, sendika aidatları düşülebilir. Buna göre, gelir vergisi beyannamesi verilmesi halinde, brüt ücret tutarından SGK çalışan hissesi ile işsizlik sigortası fonu çalışan hisselerinin düşülmesi gerekir.

Öte yandan, çalışma gücünün asgari %40'ını kaybeden ücretlilerin, Gelir Vergisi Kanunu'nun 31'nci maddesi uyarınca engellilik indiriminden yararlanması mümkündür.

Yapılan düzenleme ile 1/1/2022 tarihinden itibaren 193 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde düzenlenmiş bulunan asgari geçim indirimi uygulaması kaldırıldığından bu tarihten itibaren yapılan ücret ödemelerinde asgari geçim indirimi uygulanmayacaktır. Ancak bunun yerine, asgari ücrete tekabül eden gelir vergisi matrahı istisna edilecektir. İstisna sonucunda mahsup edilebilecek vergi ise asgari ücrete tekabül eden gelir vergisi tutarını aşamayacaktır.

Ayrıca, yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinde, bazı özel indirimlerin yapılabilmesi mümkündür. Bu indirimler, Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

- **Hayat ve şahıs sigorta primleri**

Hayat ve şahıs sigorta primleri, belirli şartlarla ve sınırlı olarak matrahtan düşülebilir. Matrahtan indirilebilecek hayat ve şahıs sigorta primleri tutarı, **beyan edilen gelirin %15'ini** ve **asgari ücretin yıllık brüt (68.850 TL) tutarını** aşamaz.

Mükellefin şahsına, eşine, küçük çocuklarına ait sigorta primleri aşağıdaki şekilde beyan edilen gelirden düşülebilir.

- Hayat sigorta primlerinin %50'si dikkate alınır.
- Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinin %100'ü dikkate alınır.
- Bireysel emeklilik sistemine ödenen sigorta primleri düşülemez.

Sigortanın Türkiye'de kâin (bulunan) ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şarttır. Prim tutarlarının gelirin elde edildiği (2022 yılında) yılda ödenmiş olması şarttır. Eş veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.

- **Eğitim ve sağlık harcamaları**

Mükellefin kendisine, eşine veya küçük çocuklarına ait eğitim ve sağlık harcamalarının, beyan edilen gelirden düşülebilmesi mümkündür. Beyandan düşülebilecek eğitim ve sağlık harcaması tutarı, **en üst limiti beyan edilen gelirin % 10'udur.**

Eğitim ve sağlık harcamasının düşülebilmesi için aşağıdaki şartlar geçerlidir.

- Eğitim ve sağlık hizmetinin Türkiye'de yapılması,
- Yapılan harcamanın gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi,

- **Bağış ve yardımlar**

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'ncu maddesi ve çeşitli özel kanunlar uyarınca, yapılan bağış ve yardımlar belirli şartlarla beyan edilen gelirden düşülebilir.

Gelirin %5'i (kalkınmada öncelikli yörelerde %10) ile sınırlı bağış ve yardımlar.

Kamu kurumlarına, kamuya yararlı derneklere ve vergi muafiyeti tanınan vakıflara yapılan bağışlar vergi matrahının %5'ini (kalkınmada öncelikli yörelerde %10'u) aşmamak üzere vergi matrahından indirilebilir. Konuya ilişkin GVK md.89/4 düzenlemesi aşağıdaki gibidir.

Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yıllık toplamı beyan edilecek gelirin % 5'ini (kalkınmada öncelikli yöreler için % 10'unu) aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar.

Kamuya yararlı derneklere İçişleri Bakanlığı'na ait aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

<https://www.siviltoplum.gov.tr/kamu-yararina-calisan-dernekler>

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanı'nca vergi muafiyeti tanınan vakıfların listesine Gelir İdaresi Başkanlığı'na ait aşağıdaki internet adresinden ulaşılabilir.

<https://www.gib.gov.tr/yarim-ve-kaynaklar/yararli-bilgiler/vergi-muafiyeti-taninan-vakiflarin-listesi>

Gelirin %100'üne kadar oranda yararlanılabilecek bağış ve yardımlar.

Beyan edilen geliri aşmamak üzere, yararlanılabilecek bağış ve yardımlar aşağıdaki gibidir. (GVK md.89/5,6,7,8,10,11)

- Kamuya, kamuya yararlı derneklere ve vergiden muaf vakıflara, okul, sağlık, spor ve dini tesislerin inşası veya idamesi için yapılan bağışlar, (detaylar için GVK md. 89/5)
- Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara yapılan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak yardımları (GVK md.89/6)

- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca desteklenen organizasyon, tanıtım, restorasyon, kazı, araştırma v.b. faaliyetlere yapılan yardımlar (GVK md.89/7)
- Cumhurbaşkanı'nca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağışlar (GVK md. 89/10)
- Türkiye Kızılay Derneği'ne ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti'ne makbuz karşılığı yapılan bağışlar. (GVK md. 89/11)
- Gelir Vergisi Kanunu dışında çeşitli Kanunlarda da yapılan bağışların vergi matrahından d ş lebileceği şeklinde düzenlemeler bulunmaktadır. Bu kanunlar aşağıdaki gibidir.¹
 - o 15.05.1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 45'inci maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 76/g uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 56/ (b) ve Ek 7 maddeleri uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve  ocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 20/b maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun 101'inci maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu'nun 46/b maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu'nun 12'nci maddesi ve bu kanuna göre çıkarılan yönetmelik uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu Uyarınca Yapılan Bağışlar,
 - o 3388 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 44'üncü maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21'inci maddesi hükmü uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun'un 11/2'inci maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Karamamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 17/1 maddesi uyarınca yapılan bağışlar,

- **Sponsorluk harcamaları**

¹Detay bilgi için aşağıdaki makaleye bakılabilir.

Erdem Erdoğan, "Gelir ve Kurumlar Vergileri Matrahlarının Tespitinde İndirim Olarak Dikkate Alınabilecek Bağış ve Yardımlar, **Vergi Dünyası Dergisi**, Aralık 2015 sayısı.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si.

UYGULANACAK VERGİ TARİFESİ

Gelir Vergisi Kanunu'na göre 2022 yılında elde edilen ücret gelirlerinde, aşağıdaki vergi tarifesini kullanılır.

32.000 TL'ye kadar	%15
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	%20
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL, fazlası	%27
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL, fazlası	%35
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL, fazlası	%40

21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 317 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2022 yılı için geçerli gelir vergisi tarifesini.

UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Örnek 1: Tek işverenden alınan ücret

Bay (A), 2022 yılında tek işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş 900.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Bay (A)'nın 2022 yılında elde ettiği ücret gelirinin 880.000 TL'yi aşması nedeniyle, Bay (A)'nın bu ücret gelirini, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan etmesi gerekmektedir. Yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden yıl içinde kesilen vergiler mahsup edilebilecektir.

Örnek 2: İki farklı işverenden alınan ücret

Bayan (B) 2022 takvim yılında; birinci işverenden 850.000 TL, ikinci işverenden 50.000 TL olmak üzere iki ayrı işverenden ücret geliri elde etmiş ve ücretlerin tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiştir.

Bayan (B)'nin, birinci ve ikinci işverenden elde etmiş olduğu ücretleri toplamı (850.000 TL+50.000 TL=) 900.000 TL, 880.000 TL'yi aştığından ücret gelirlerinin tamamı beyan edilecektir. Yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden yıl içinde kesilen vergiler mahsup edilebilecektir.

Örnek 3: İki farklı işverenden alınan ücret

Bay (C) 2022 takvim yılında; birinci işverenden 700.000 TL, ikinci işverenden 75.000 TL olmak üzere iki ayrı işverenden ücret geliri elde etmiş ve ücretlerin tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiştir.

Bay (C)'nin, birinci ve ikinci işverenden elde etmiş olduğu ücretleri toplamı (700.000 TL+75.000 TL=) 775.000 TL, 880.000 TL'yi aşmamaktadır.

Mükellefin birinci ücret olarak 700.000 TL'nı seçtiğini düşünelim. Bu durumda ikinci ücretin 70.000 TL'nı aşıp aşmadığının kontrolü gerekmektedir. İkinci işverenden elde edilen ücret gelirinin beyan sınırını aşıp aşmadığının tespiti için; elde edilen 75.000 TL'lik ücret gelirinden bu gelire isabet eden %14 sigorta primi ve %1 işsizlik sigortası primi toplamı olan %15 oranı çıkarılacaktır.

Buna göre, $75.000 - (75.000 \times \%15) = 63.750$ TL'dir. Birden sonraki işverenden alınan ücret 2022 yılı için 70.000 TL'lik beyan sınırının altında kaldığından ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

Örnek 4: Üç farklı işverenden alınan ücret

Bay (Ç) 2022 takvim yılında; birinci işverenden 560.000 TL, ikinci işverenden 20.000 TL ve üçüncü işverenden 18.000 TL olmak üzere üç işverenden ücret geliri elde etmiş ve ücretlerin tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı serbestçe belirlenebildiğinden, Bay (Ç) 560.000 TL'lik ücret gelirini birinci işverenden elde edilen ücret olarak belirlemiştir.

Buna göre Bay (Ç)'nin,

- Üç işverenden elde ettiği ücret gelirleri toplamı (560.000 TL+ 20.000 TL+ 18.000 TL=) 598.000 TL, 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 880.000 TL) aşmadığından ve

- Birden sonraki işverenlerden elde ettiği ücretleri toplamı (20.000TL+ 18.000 TL=) 38.000 TL, aynı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 70.000 TL) aşmadığından,

ücret gelirleri yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmeyecektir.

Örnek 5: İki farklı işverenden alınan ücret, Serbest Meslek Kazancı, Kira geliri

Serbest meslek erbabı Bay (D)'nin serbest meslek kazancının yanında tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden elde edilen ücret geliri ile tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri bulunmaktadır.

Serbest meslek kazancı

300.000 TL

Birinci işverenden alınan ücret	400.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	40.000 TL
İşyeri kira geliri	30.000 TL

Bay (D), serbest meslek kazancı nedeniyle her halükarda beyanname verecektir.

İkinci işverenden alınan ücret gelirin 70.000 TL'yi ve ücret gelirleri toplamının 880.000 TL'yi aşmadığından, ücret gelirleri beyannameye dahil edilmeyecektir.

Serbest meslek kazancı ve işyeri kira geliri toplamı (300.000 TL + 30.000 TL=) 330.000 TL, 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 70.000 TL) aştığından, işyeri kira geliri de beyannameye dahil edilecektir.

Örnek 6: İki ücret ve işyeri kira geliri

Bay (E)'nin 2022 yılı gelirleri aşağıdaki gibi olup, ücret gelirleri ve işyeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	650.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	350.000 TL
İşyeri kira geliri	35.000 TL

Ücret gelirleri toplamı 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 880.000 TL) aştığından, bu gelirler için beyanname verilecektir.

İşyeri kira geliri ise 35.000 TL, aynı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 70.000 TL) aşmadığından beyannameye dahil edilmeyecektir.

Dr. Celal Çelik
Yeminli Mali Müşavir